

Om Oprettelsen af en dansk Dvægforfikkning.

En af vor Tids smukkeste og nyttigste Frugter er den i alle Forsikkningsanstalter udtalte Tanke, at lade samtlige Medlemmer af et Samsfund ved en forholdsmæssig Fordeling af Tabet bære den Skade, der i en eller anden Retning maatte ramme det enkelte. Alle Uheld, som omtrent i lige Grad true et større Antal Personer, synes derfor at være en passende Gjenstand for et saadant Samsunds Virkefreds, allerhøjest naar de hverken indtræffe altsor ofte eller altsor sjældent, og naar de, idetmindste som Regel, ikke forekomme efter en saa stor Maalestok, at Størstedelen af Medlemmerne blive nødte til at fordre Bistand og saaledes sættes ude af Stand til selv at bidrage. Alligevel har man hidtil herhjemme næsten udelukkende indskrænket sig til Stiftelsen af saadanne Assuranceforeninger, der tjene til at sikke os for overordentlige Tab af vore faste Eiendele og rørlige Gods ved Ild eller Vand, det er: Brand- og Sø-Forsikkninger, medens derimod saadanne, der ikke blot godtgjøre de Tab, man ikke kan forudsee, men ogsaa de sædvanlige, der ere en ligefrem Følge af Verdens Gang, ere forblevne uændede. Blandt disse Assurance er Dvægforsikkningen en, der væsentlig skjelner sig fra de forstnævnte derved, at den ikke blot erstatter de uforudseelige Tab, der opstaae

ved Dvægsyge, men og de, der følge af en paa Alders- og Tids-Forhold begrundet Afgang.

At dette Spørgsmaal, uagtet Regjeringen allerede i 1774 var betænkt paa at stifte en Dvægfsiffringsanstalt, dog hidtil har hvilet, synes saameget mere paafaldende, som en saadan Forening maa blive af en større Betydning i et Land, hvor Agerbruget indtager den første Plads blandt de produktive Elementer, og hvor det maatte synes en Nødvendighed at oprette en Anstalt, der siffrer ikke blot alle større Grundeiere, men selv den mindste Agerbruger Bevaerelsen af en meget væsentlig Deel af hans Formue: hans Dvægghold, især naar der tages Hensyn til den meget betydelige Capital, denne Deel af Nationalformuen repræsenterer. Efter den senest afholdte Tælling i 1838 sees Danmark (Hertugdømmerne ikke deri indbefattede) nemlig da at have eiet:

325,019 Heste, Plage og Fol, hvilke, ansatte til en Gjennemsnitspriis af 75 Rbd. pr. Stk., altsaa vilde udgjøre . . . . . Rbdlr. 24,376,425.

Af Hornqvæg var Bestanden af Køer 563,095 Stk., af Stude og Tyre over 3 Aar 69,094 Stk., og af Ungqvæg til Opdræt 201,986 Stk., ialt 834,175 Stykker, (Sommerbesætningen i Juni 1837 20,551 Stk. større) som, ansatte til en Gjennemsnitsværdi

---

Lateris Rbdlr. 24,376,425.

Transport	Rbdlr. 21,376,425.
af 40 Rbd., giver et samlet Beløb af	Rbdlr. 33,367,000.
Af Jaar og Kam, 1,164,544 Stk. (i Juni 1837 fandtes 480,063 Stk. flere) der, an- saaede til en Priis af 3 Rbd. pr. Stk., repræsenterer en sam- let Capital af	Rbdlr. 3,493,632.

Salt Rbdlr. 61,237,057.

hvilken Sum endda betydeligt vilde forsøges, naar Besætningen af de 157,599 Stkr. Sviin og Grise (77,692 Stkr. færre end i Juni 1837), der til samme Tid forefandtes, medtoges i Beregningen.

Er det nu vist, at Agerbruget siden den Tid har taget et betydeligt Opsving, og at de Capitaler, der under forskjellig Form er i et Folks Bærge, stige med Folkets tiltagende Flid, da er det jo og klart at det Tab, hvorfor man ved indtrædende Uheld nu er udsat, endog er steget udover de ovennævnte 61½ Millioner Rigsbankdaler, hvoraf omtrent 2¼ Millio-
ner komme paa Kjøbstædernes, Resten paa Landets Andeel, og at Trangen til, mod en ringe aarlig Præmie, at sikke sig for alle de indtrædende Even-
tualiteter, hvorfor denne Formue er priisgiven, ogsaa maa være stegen.

See vi endvidere hen til, hvad der andetsteds er foretaget i denne Retning, støde vi naturligtviis ogsaa her først paa England, og finde da allerede i Begyn-

delsen af det forrige Aarhundrede der saadanne Foreninger i Virksomhed, som nu repræsenterer en Forsikringssum af mere end 450 Millioner Rbd.; vi see dem til samme Tid oprettede i Franckerig, begge Steder nærmest fremkaldte for at modarbejde den Fattigdom, hele Landbefolkningen truedes med ved de indtraadte større Dvæghyger; vi see Holland efterlignende Exemplet ved en endnu eksisterende Forsikring, hvis Præmier vare stillede saa høie, at Regjeringen ved det meget betydelige Overskud saae sig istand til deraf ikke blot at vedligeholde en Veterinairskole og at lomme dygtige Dyrlæger, men og at forbedre Agerbruget og Dvægavlen; vi see Frederik den Anden i 1765 oprette lignende Anstalter for Slesien, dem enhver Landmand sammesteds var, og endnu er, forpligtet at tiltræde; vi see en saadan officiel projecteret for hele Preussen i 1795, uden at den dog kommer ilive, medens derimod i Begyndelsen af dette Aarhundrede en privat oprettedes og endnu virker i Anhalt; vi see, foruden en Mængde mindre, beregnede for snævrere Kredse, fem større at virke i Tydskland, nemlig en for Würtemberg, en for Preussen (den Köln-Münsterste), en i Frankfurt am Mayn („Ceres“), en i Magdeburg og en i Homburg v. d. Höhe.

Med disse Exempler fra Udlandet for Sie, og med den Overbeviisning, at mangen mindre Landeieendomsbesidders Ruin kunde have været forebygget, naar denne væsentlige Deel af hans og Families Formue og Existens havde været sikret mod Forstyr-

relse, har jeg derfor troet det passende, at foreslaae Oprettelsen af en Dvægforsikringsanstalt for Danmark og Slesvig i Forening, bygget paa saadanne Grundbetingelser og efter en saa stor Maalestof, at de Fordele og den moralske Bægt, der ere at søge i Gjensidighed og Offentlighed, kunne komme til fuld Gyldighed, og hvert Hensyn til Gevinst udelukkes.

Hvad Omfanget af en saadan Forening angaaer, kunde det vel ved første Dietast synes hensigtsmæssigere at stifte provindsfælle Istedetfor een samlet for Riget, da et lille Samsund ikke alene lettere controllerer sine Deeltagere, men og har Sandsynligheden for sig, sjældnere at tages i Beslag. Herved maa dog erindres, at der blandt de sjældne Uheld i en snevrere Kreds tilfældigviis kan indtræffe meget store — som f. Ex. Dvægsyge paa enkelte Egne, — og at den saaledes, netop hvor Trangen til dens Hjælp bliver allerstørst, allervanskeligst vil kunne tilfredsstille denne Trang, og ialtsald ikke uden overordentlige Anstrængelser fra Deeltagernes Side. Ligesom overhovedet kun en større Kreds er istand til under ugunstige Conjunctioner at bære betydelige Tab, der, fordeelte paa de Mange, naturligviis tabe i Bægt for den Enkelte, saaledes har og Erfaringen andtsteds godtgjort, at alle snevre Foreninger ikke tilfulde have kunnet tilfredsstille Trangen, og at kun en stor, i betydeligt Omfang virkende Forsikringsanstalt, uden følelig Byrde for Deeltagerne kan fordele saadanne Tab, som opstaae ved partiel Dvægsyge snart i den ene snart i den anden Egn, og som nu, uden en

saadan Forening, for lang Tid undergraver hele Districtets Velstand.

Med Hensyn til Maaden at forsikre paa, om Selskabet skulde være begrundet paa Speculation eller paa Gjensidighed, burde sidstnævnte formeentlig ubetinget gives Fortrinet; thi her sikke samtlige Medlemmer hinanden umiddelbart, saa at der kun kræves Tilskud, forsaavidt et virkeligt Tab har fundet Sted, og da kun med et tilsvarende Beløb; her falder og stiger Bidraget i Forhold til den skeete Skade, mens der ikke kan blive Tale om Udbytte, om Binding eller Forrentning af en risqueret Capital; her bliver det muligen Opsparede samtlige Interessenters Eiendom, og ikke den enkelte Speculants, og endelig er her de fælleds Interesser knyttede til den hensigtsmæssigste og billigste Bestyrelse, der er indsat af selve Deeltagerne.

For at man imidlertid ikke skal kunne bebreide mig, kun at have fremhævet Udsiderne ved et saadant Foretagende og at have forbigaaet Skyggepartierne, vil jeg ikke lægge Dølgemaal paa de Banfeligheder, der stille sig iveien for et saadant Samfunds Stiftelse, og navnlig ikke undlade at nævne Savnet af det Hovedelement, der ligger til Grund for enhver Forsikring: en Sandsynligheds-Beregning for Faren, altsaa Maalestoffet for en rigtig Præmiesats. Dette Fundament maa først et saadant Selskab selv skabe sig, ved ad Erfaringens Veie at samle statistiske Angivelser om Dvægets Gjennemsnitstab i Forhold til de forskellige Klasser, til Egnen, til Huusholdnin-

gen, til Driften, til Dyrtid, Misvært, Krigs- og andre Perioder.

Iffeheller maa det oversees, at det ligger i den forsikrede Gjenstands Natur, at enhver Police: det er den med enhver enkelt Interessent indgaaede Contract, deler sig i ligesaamange Riscoer, som den Forsikrede eier Hoveder til. Den er derhos, som en levende Gjenstand, underkastet en vedvarende Tids- og Alders-Forandring foruden de, der blot ere en Følge af Agerbruget og Handelen. En Forening som den omhandlede maa derfor vide at træffe Forholdsregler, der, ved at modarbejde Misbrug, Bedragerier og Bindsyge, kan sikke dens Eksistens. Den væsentligste Garantier herimod vil den kunne søge i Gjensidigheden, der snart vil lære Deeltagerne at indsee, at, medens de Forsikrede og de Forsikrende i et Speculations- eller Actieselskab ligeså først staae som tvende Partier af modsatte Interesser, have alle Parter ved den gjensidige Forsikring en lige Interesse, der skaber en naturlig og vigtig Selvcontrol derved, at enhver Skade, der forarsages af en Enkelt's Uredelighed, maa bæres af alle de øvrige Deeltagere. Derfor maa det og ansees som hensigtsmæssigt, at kun en vis Deel af det virkelig havte Tab, $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$, godtgøres den Skadelidte, da heri ligger en Spore for Eieren til vel at røgte sin Besætning, og Foreningen kommer saaledes til ikke at lede Agerbruget, som den vil sikke mod Tab, fra den ene Fare til den endnu værre, nemlig Fristelsen for Landmanden til at forsømme Dvægets Røgt og Pleie.

J Haab om at disse Linier skulle være tilstrækkelige til at henlede Opmærksomheden paa en Sag af uberegnelig Vigtighed for Agerbruget og til at bringe Kyndige og i Sagen anderledes Interesserede, end jeg er det, til at yttre sig, og muligens derved fremskynde Stiftelsen af en Forening som den omhandlede, skal jeg endnu tillade mig at nævne Grundtrækkene for en saadan, saaledes som jeg har tænkt mig dem:

1) For at forebygge saadanne Tab, Afgangen i Besætning af Heste, Hornkvæg og Faar (Sviin?) medfører for Eierne, stiftes for Danmark og Slesvig en Dvægforsikrings-Forening, bygget paa Gjensidighed, saaat Tabene fordeles paa samtlige Medlemmer i Forhold til den Sum, hvorfor ethvert interesserer i Foreningen.

2) Medlem af Foreningen er enhver Kjøbstad eller Landboer, der, ved at indtegne sig hos vedkommende Sognecommissair, har udtalt sit Ønske om at indtræde for sin hele Besætning og erlagt de reglementerede Indtegningsgebyrer, samt af Bestyrelsen erholdt Tilfikkering, udfærdiget i Form af Police; hvilket denne dog kan nægte:

- de Ciere, der ere bekjendte som Dyrplagere;
- for den Deel af Besætningen, som er under $\frac{1}{2}$ Aar og som aldrig medtages til Forsikkering;
- de Ciere, der boe inden 3 Miles Omkreds af en med Dvægshye paa den Tid hjemstøgt Egn.

3) Paa en aarlig Generalforsamling, der afholdes midt i Riget, vælge Medlemmerne en Bestyrelse,

fammensat efter saa simple og billige Principer, som Forholdene kun nogenlunde tilstede og som lade sig forene med Sagens hensigtsmæssige Forvaltning.

Bestyrelsen vælger om muligt i hvert Sogn en Commissair (helst en Dyrlæge, hvor en saadan og dertil stiftet findes) til paa Stedet at varetage Foreningens Interesser. Hos ham skeer Anmeldelse af de Creature, der ønskes forsikrede, og af sammes Værdi, og kan han ikke modtage nogen saadan, uden at Rigtigheden er attesteret af tvende Mænd i Sognet, hvoraf den ene skal være Embedsmand (Herredsfoged, Præst, Skolelærer, Sognesfoged, Amtsraad eller s. fr.), og uden at han selv har øverbviist sig om Rigtigheden af det Dpgivne.

For endyderligere at sikre Foreningen for svigagtige Assurancer, er Bestyrelsen bemyndiget til ved reisende Besigtigelsesmænd til ubestemte Tider at for-dre sig de forsikrede Creature foreviiste.

4) Indtegningen modtages kun for $\frac{1}{2}$ Aar ad Gangen, der beregnes fra 1ste Januar til sidste Juni, og fra 1ste Juli til sidste December. Den Forsikrede er pligtig til for Sognecommissairen at anmelde enhver Til- eller Afgang i Besætningen og til, uanset det mulig forringede Stykketal, at tilsvare sin Andeel i de halvaarlige Erstatninger efter Værdien af hans hele Forsikringssum.

5) Godtgjørelse af indtrufne Tab skeer først efter indsendt Erklæring fra Sognecommissairen, at Dødsfaldet ikke er en Følge af en skjult Sygdom, i hvilket Tilfælde ingen Godtgjørelse finder Sted, om

ikke 8 Uger ere forløbne siden Indtegningen; at ingen Skjædesløshed eller Rigegyldighed fra Eierens Side har foranlediget Uheldet, og at han selv har overbevist sig om Skadens Størrelse. Til den Ende har han og at indsende en Taxation over Værdien af Huden, Talgen o. s. v. af det omkomne Stykke, hvilket Beløb affortes Eieren i Godtgjorelssummen mod at overlades ham. Hvor et Stykke falder udenfor Sognecommissairens Omraade, er vedkommende Eier pligtig at erhverve disse Oplysninger fra en Dyrlæge paa det paagjældende Sted, og Beviis for at han ved Dødsfaldet endnu var Eier af Stykket. Efter Fradrag af den ovennævnte Værdi af Hud, Talg m. m. godtgjøres den Forsikrede derefter $\frac{4}{5}$ af den resterende Sum.

6) Foreningens Indtægter bestaae deels i Indskrivningspenge af enhver Deeltager, første Gang han tiltræder, hvilke Penge fordeles mellem Bestyrelsen og Sognecommissairen efter en nærmere tagen Bestemmelse, deels i halvaarlige Præmier af $\frac{1}{4}$ pCt. ($\frac{1}{2}$ pCt. aarlig) af Værdien af hans Forsikringssum, eller, om saadant maatte findes hensigtsmæssigere, af f. Ex. 48 β . for en Hest, 24 β . for en Stud, 16 β . for en Ko, o. s. v. Af disse aarlige Præmier udredes Bestyrelsesomkostningerne, og, hvad der bliver tilovers, betragtes som Reservefond. Sidstnævnte har bestandig med indtil Halvdelen af sit Beløb at tilsvare de Tab, Foreningen i Løbet af Halvaaret har at erstatte, og kun, hvor dette ikke strækker til, fordeles det endnu Tilsvarende paa Foreningens